

ΚΡΙΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΤΟΥ Κ. ΒΑΣΙΛΗ ΡΩΤΑ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΑΡΚ.—ΘΙΑΣΟΣ ΜΑΝΩΛΙΔΟΥ, ΠΑΠΙΑ ΔΕΝΔΡΑΜΗ.—ΙΔΡΥΤΗΣ ΑΛΕΚΟΣ ΚΟΥΡΩΝΑΙΟΣ.—ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ, ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, «ΛΑΖΑΡΟΣ Ο Β'» ΚΩΜΩΔΙΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ.

Ύστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν παράστασιν σπᾶσαμε τὴν κριτικὴν—μιας πέννα, ἀποφασισμένοι νὰ πιάσουμε ἄλλη δουλειά.

***

Ἀριθ. 2.— Ἐλα δῶ, παιδί, τρέχα ἀγόρασε—μας μιὰ πέννα, κριτικὴ πέννα, γιατί στήν πρώτη—μας ἀγανάχτησιν τὴ σπάσαμε. —Πόσες χιλιάδες; Τί λέες, δρὲ παιδί—μου; Μιὰ πέννα; Ἀκρίθηνάν τόσο κι' οἱ πέννες οἱ κριτικές; Ἄστα, μούντζωτα, θά γράψουμε μὲ μολύδι. Λοιπόν; Τί λέγαμε; Ἄ ναί, πήγαμε στό θέατρο, στό Ἀθήναιον, γιά νὰ ἰδοῦμε τὴ νέα κωμῳδία τοῦ κ. Σπύρου Μελά. — Ποιὸ Ἀθήναιο; Στὸ Πάρκ ἐπήγαμε. — Πάρκ; Τί νε αὐτό, ὄνομα σκύλου; Ἄ, μάλιστα, πήγαμε νὰ ἰδοῦμε τὰ σκυλιὰ τοῦ Ἀρνιώτη. — Ὀνειρεύεσαι; Πήγαμε στό πιὸ μοντέρνο θέατρο τῆς Ἀθήνας, στό Πάρκ, ἔπου παίζουνε γόντες τοῦ κινηματογράφου, τὴν πιὸ μοντέρα κωμῳδία

κείμενο μεγάλου ξένου δραματικοῦ συγγραφέα, διασκευασμένο στὰ καθήμας ἀπὸ τὸν κ. Σπύρο Μελά, ἀκαδημαϊκό. Γιατί τώρα πιά ἔχουμε κι' Ἀκαδημία κι' εἶνε ἀκαδημαϊκὸς κι' ὁ κ. Σπύρος Μελάς. — Πότε ἔγιναν αὐτά; Τώρα ἐσχάτως; — Ποῦ τὸ δρῆμας αὐτό τὸ ἐσχάτως; Τώρα ἔχει γίνει μεγάλη πρόοδος. Ὡς καὶ στὰ θεατρά μας. Τὰ καθήματα δὲν ἔχουνε πιά μαξιλάρια. — Μαξιλάρια, εἶπες; Τώρα συνέρχονται. Αὐτὴ ἡ ἔλλειψη μὲ εἶχε πιγνώσει καὶ ζαλίσει. Γιατί τὰ ἐγάλανε; Ἦσαν μιὰ ἀσφαλιστικὴ δικλείδα γιά τὸν κόρμιο. — Μὲ συχωρᾶς, τὸ κοινό—μας ἔχει γίνει εὐγενικό, δὲν παθαίνεται πιά. — Ἐέρω, εἶνε ἀπὸ τίς λαχανίδες. — Ποιὲς λαχανίδες; Νὰ ἀπὸ τίς λαχανίδες ποῦ τοῦ σερβίρουνε στὴ σκηνή. Τίς καταπίνει σὰν λουκουμία. Κι' ἂν μερικὰ ἀνήσυχια χέρια φαχουλεύουνε νὰ χερακώσουνε κάτι, νὰ τὸ πετάξουνε καὶ γὰ ἡσυχάσουν ἢ κανένα ἀηδιασμένο στό-

μα σουρώνει τὰ χεῖλια—τοῦ γιά νὰ σφουρίξει καὶ νὰ ξεσπάσει, τὸ σεβαστὸ κοινό μασσουλίζει τόσο ἤρεμα τίς λαχανίδες—τοῦ, ποῦ τ' ἀνήσυχια χέρια μαζεθῶνε τὰ τρία δάχτυλα καὶ κάνουνε τὸ σταυρὸ τῆς ὑπομονῆς καὶ τ' ἀηδιασμένα στόματα κρεμᾶνε τὰ χεῖλια—τους καὶ χαμογελᾶνε χαζά. Μόνον ἐδῶ—ἐκεῖ κανένας ἀπαλπισμένος θεατῆς σγκώνει τὰ μάτια—τοῦ στὸν ἑναστρον οὐρανὸ καὶ φθυρᾶζει: σὰν νὰ προσεύχεται: «Ὁ πέσε μπόμπια ἱερή, κι' ἄς ἀποθάνει ἡ ψυχὴ—μου μετὰ τῶν ἄλλων φίλων!...».

***

Ἀριθ. 3.— Γιατί ἐπιμένουμε σώνει καὶ καλά τίς φάρσες νὰ τίς λένε κωμῳδίες; Ἴσως γιά νὰ καθαρίσουνε τὴ γλῶσσα—μας ἀπὸ τίς ξενικὲς λέξεις. — Ἐμ, τότε γιατί τὸ δραματικὸ θέατρο τὸ λένε θέατρο πρόζας; — Ἡ πρόζα εἶνε ἑλληνικὴ λέξη: ἡ πρόζα τῆς πρόζας, ὅπως πρόβα, πρόκα, πρόγκα κ.τ.δ. — Καλά.

Ἄς παρακολουθήσουμε τὸ ἔργο. Ὁδ, τί κρῖμα! Ξεχώσαμε νὰ πάρουμε μαζί—μας τὸ κείμενο τοῦ ξένου πρότυπου, τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν μὲ τὴν εἰσαγωγὴ καὶ τὰ σχόλια! — Αὐτὸ ἐδῶ εἶνε ἐλεύθερη διασκευή καὶ μπορεῖ νὰ ξεμακρύνει ἀπὸ τὸ κείμενο. — Ἀδιάφορο, τὸ κείμενο εἶνε κείμενο. Βοηθάει στὴν κατανόησιν. — Καλέ, ποιὰ εἶν' αὐτή; Ἡ Βασούλα ἢ Μανωλίδου; Πῶς ἔγινε ἔτσι ἀγνώριστη; Αὐτὴ δὲν κάνει τίποτ' ἄλλο, παρ' ὄλο γελάει, σὰν νὰ—χει φορέσει μιὰ προσωπίδα γελοῦσα. Κι, ὄλο διορθώνει μὲ τὸ χεράκι τὴ λογίδα ποῦ τῆς κρέμεται στ' ἀφτί. Πότε μὲ τὸ θεξί, πότε μὲ τ' ἀριστερό—της χεράκι. Δυὸ ὥρες αὐτὴ τὴ δουλειά; Τί πλήξη, θεέ—μου! Πῶς τῆνε δαστάει ἡ ἴδια τόση πλήξη; Δυὸ ὀλόκληρες ὥρες νὰ γελάει καὶ νὰ διορθώνει τὸ μαλλάκι;

Ἀμὲ οἱ ἄσσοι; Ὁ κ. Δενδραμῆς κι' ὁ κ. Παππᾶς; Οἱ ἄσσοι ομιλᾶνε τόσο ποῦ γίνανε θυάρι. Τί κρῖμα! Τώρα θά πρέπει νὰ τραβᾶμε χαρτί ὡς ποῦ νὰ καοῦμε! — Τί συγκινητικὴ ἡ σκηνή, ἔπου ὁ κ. Παππᾶς ἐγάζει τὸ χαρτάκι ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κ. Δενδραμῆ! Τί εὐρημα! Ἄραγε νὰ τὸ κινηματογράψωσαν; Αὐτὸ

πρέπει να γίνει ταινία και να προβάλλεται με άργo γύρισμα. Και όλο τo έργο, όχι τo πρόσωπο, παρά ή διασκευή, πρέπει να τυπωθεί σε περγαμηνή κι' ένα αντίτυπο, τo πιο καλό, διαλεγμένο μ' επιτροπή σοβαρή, να συσκευαστεί κατάλληλα, να τοποθετηθεί μέσα σε χρηματοκιβώτιο, τελευταία μάρκα, και να φυλαχτεί κάπου στα βάθητά τής γής, ασφαλισμένο για τις έρχόμενες γεννεές. Μαζί να φυλαχτεί κι' ένα φύλλο απ' τo θεατρικό πρόγραμμα, που έχει τὰ λίγα λόγια του κ. Μελά. Προσοχή να μὴν κοπούνε οί ουό τελευταίες άράδες, που κάτι λέει για τούς κριτικούς. Έτσι τολλάχιστον θά νιώσουνε κι' οί επίγονοι τὰ ἔθνη τής ιστορικής εποχής—μας.

Άριθ. 4.— Να πού, άντις ένα κριτικό σημείωμα, γράφαμε τέσσερα. Τοῦ χωριάτη τo σκονιό μονό δέν τoῦ φτάνει, διπλό τoῦ φτάνει και τoῦ περισσεύει. Αυτό, αγαπητέ—μας αναγνώστη, τo κάναμε γι' άστείο, για να γελάσεις τουλάχιστον με τήν κριτική, αφού δέ γέλασες καθόλου με τήν κωμωδία. Άν ούτε ή κριτική δέ μᾶς φέρει τo γέλιο, τότε θά εἰπεί πώς τo κακό δέ διορθώνεται, γιατί έχει βαθειές ρίζες. Ἡ μόνη γιατρεία πιά εἶνε να ξαναπάμε στις κωμωδίες του κ. Ψυχᾶ, αφού εἴπομε τo «ἥμιαρτον» κι' αναγνωρίσουμε πώς «στὴν αναδροχιά καλό ν' και τo χαλάζι»... Β. ΡΩΤΑΣ